

Marian Stasiak

Inspiracje eklezjologicznej we współczesnej kanonistyce.

Streszczenie

Artykuł podejmuje dyskusję w kluczowych kwestiach, które wykreślają nurt współczesnej myśli kanonicznej. Dotyczą one ontologicznych podstaw porządku prawnego Kościoła. Poszukuje się takiego rozumienia prawa kanonicznego, które odpowiadałoby naturze samego Kościoła, określonej w doktrynie Soboru Watykańskiego II.

Dekret tegoż Soboru „Optatam totius” nr 16 wyraźnie poleca, by w wykładzie prawa kanonicznego mieć na uwadze Tajemnicę Kościoła według Konstytucji Lumen Gentium. Wskazanie jasne lecz jego realizacja okazuje się niezwykle trudna.

Przedsoborowa wizja Kościoła oparta na koncepcji „societas iuridice perfecta” właściwej dla państwa, faworyzowała obecność struktur władzy i prawa w Kościele. Natomiast Sobór Watykański II ukazuje Kościół jako Tajemnicę, której naturę wyraża poprzez wielorakie określenia, obrazy, porównania i paradygmaty.

Tak bogata w swoim wyrazie eklezjologia soborowa została przyjęta, choć zazwyczaj w sposób wybiórczy, przez wielu kanonistów jako przesłanka wyjściowa. Służyła ona dla konstrukcji własnych teorii, które z natury Kościoła, wspólnoty Bosko – ludzkiej, wprowadzały uzasadnienie dla obecności prawa w Kościele.

Osnowa tego artykułu przedstawia zatem poglądy, rozwinięte przez głównych reprezentantów tak zwanych szkół prawa kanonicznego, głównie przez Włoską Szkołę Prawa, ośrodki w Monachium i Pampelunie. Podkreśl się także wkład jaki wnieśli w tę dyskusję L. Orsy z Ameryki, P. Huizing z Holandii oraz inni kanoniści.

Wypowiedzi Magisterium Kościoła w wydanych po Soborze Watykańskim II Dyrektywach ponawiają potrzebę podjęcia odnowy metodologicznej prawa kanonicznego. W cyklu studiów kanonicznych po raz pierwszy wprowadza się nowy przedmiot: teologię prawa kanonicznego.

Kanonistyka profilowana przez eklezjologię soborową odwołuje się często w tym temacie do wypowiedzi papieża Pawła VI i papieża błogosławionego Jana Pawła II. Dziełem tegoż papieża są dwa kodeksy: dla Kościoła Łacińskiego i dla Kościoła Kościołów Wschodnich. Oba te kodeksy papież uznaje za końcowe dokumenty Soboru Watykańskiego II.

W konkluzji należy podkreślić, iż pomimo mobilizującego klimatu w refleksji kanonicznej sięgającej do najgłębszych racji bytu i roli prawa w Kościele, znajdujemy się ciągle w trakcie poszukiwania zadowalającej odpowiedzi.

Warto pamiętać, iż prawo oderwane od rozumienia Tajemnicy Kościoła traci rację bytu, z drugiej strony zbyt daleko idąca teologizacja prawa kościelnego zagraża jego tożsamości jurydycznej, prowadzi do wyobcowania ze świata myśli prawnej.

Warto jednak kontynuować podjęte wysiłki, prawo kanoniczne bowiem jak każdy inny fenomen ludzkiego życia domaga się zrozumienia, wyjaśnienia i akceptacji. Jedynie wówczas

także na gruncie wiary Kościoła i wiary w Kościół, prawo staje się wartością, która kształtuje zachowania oczekiwane przez prawo.

Słowa kluczowe: teologia prawa kanonicznego, ontologiczne zagadnienie prawa kanonicznego, eklezjologiczne znaczenie prawa kanonicznego, szkoła włoska, ośrodek w Monachium, ośrodek w Pampelunie, współczesny rozwój prawa kanonicznego, współczesna kanonistyka, ontologiczne znaczenie Soboru Watykańskiego II, Natura Kościoła, współczesny rozwój kanonistyki, nauczanie Pawła VI i Jana Pawła II, metodologiczny status prawa kanonicznego, znaczenie pytania

Ecclesiological Inspirations in the Contemporary Science of Canon Law

Summary

The article engages in a discussion of the main issues that set the trend for the modern canonical thought. They refer to the ontological grounds of the Church legal system. There is a need to search for such a meaning of the Canon Law that would be in accordance with the nature of the Church itself defined in the doctrine of The Second Vatican Council. One of the decrees of the Second Vatican Council "Optatam totius" no. 16 specifically suggests that in interpretation of the Canon Law we should take into consideration the Mystery of the Church according to the Lumen Gentium Constitution. Although, the indication seems to be clear, its execution is more difficult to implement. Pre-conciliar vision of the Church based on the concept of „societas iuridice perfecta” more accurate for the state, has favored the presence of governmental structures and state law in the Church. The Second Vatican Council on the other hand presented the Church as the Mystery that its nature is expressed through many descriptions, pictures, comparisons and paradigms. Such a fruitful in its meaning Council's ecclesiology has been accepted, though in very selective way, by many of the canonists as the prerequisite. It was used for the construction of own theories that thanks to the nature of the Church, the divine-human community, introduced the explanation for the presence of the law in the Church. The context of this article presents the ideas developed by the main representatives of the-so called-schools of the Canon Law, especially by the school of the lay canonists in Italy, the Munich school and the school of Pampeluna – Navarra. It is important to highline the input of L. Orsa from America and P. Huizing of the Netherlands and other canonists. The statements of the Church's Magisterium in the Directives published after the Second Vatican Council repeated the need for the methodological renewal of the Canon Law. In the series of studies of the Canon Law for the first time a new subject is established: Theology of the Canon Law. The profiled science of Canon Law through Council's ecclesiology very often refers to the teachings of Pope Paul VI and the teachings of the blessed John Paul II. There are two works of the Pope: The Code for the Latin Church and the Code for the Eastern Churches. Both of the codes are regarded by the Pope as the final documents of the Second Vatican Council. In conclusion it is important to stress that, despite the mobilizing tendency of canon thought that reaches the deepest rationale and the role of the law in the Church, we still face the search for the satisfactory answer. It should be noted that, while the law separated from the understanding of the Mystery of the Church loses the rationale, on the other hand too far reaching theologization of the Canon Law threatens its juridical identity and leads to its expulsion out of the legal thought frames. However, the attempt should be continued since the Canon Law –as every human phenomenon – requires understanding, explanation and acceptance. Only then on the grounds of the Church's faith

and the faith in the Church, the law becomes the value that shapes the action expected by the law.

Key words: theology of Canon Law, an ontological question of Canon Law, overview of the theory of some canonists, the ecclesiological significance of Canon Law, the school of the lay canonists in Italy, the Munich school, the school of Pampeluna – Navarra, recent developments of Canon Law, the contemporary science of Canon Law, the ecclesiological significance of the Second Vatican Council, the nature of the Church, recent developments in the science of Canon Law. the teaching of Paul VI and John Paul II, the methodological status of Canon Law, the relevance of the question.

Экклезиологическое вдохновение в современной канонистике

Резюме

Статья обсуждает ключевые вопросы, которые вычеркивают течение современной канонической мысли. Касаются они онтологических оснований правового порядка Церкви. Ищется такого понимания канонического права, которое отвечало бы характеру Церкви, определенной в доктрине Ватиканского Собора II. Декрет того же Собора „Оптатам тотюс” № 16 ясно указывает, чтобы в лекции канонического права иметь в виду Тайну Церкви по Конституции Люмэн Гэнтюм. Показание есть четкое но его осуществление оказывается очень трудным. Предсоборова картина Церкви основана на концепции „соцетас юридице перфекта» подходящей для государства, благоприятствует присутствию структур власти и права в Церкви. Зато Ватиканский Собор II показывает Церковь как Тайну, которой характер выражается через разнообразные определения, изображения, сравнения и парадигмы. Так богатая в своем слове соборная экклезиология была принята, хотя обычно в избирательный способ, через много канонистов как начальная предпосылка. Служила она для собственных теорий, которое по характеру Церкви, сообществе божественно-человеческим, вводили обоснование для присутствия права в Церкви. Основа этой статьи следовательно показывает о взглядах, развитых через главных представителей так называемых школ канонического права, главным образом через Итальянскую Школу Права, центры в Мюнхене и Памплоне. Необходимо подчеркнуть также вклад какой внесли в эту дискуссию Л. Орсы из Америки, Р. Гуизинг из Голландии и другие канонисты. Заявление Магистратуры Церкви в выданных после Ватиканского Собору II Директивах показано необходимость в принятии методологического обновления канонического права. В цикле канонического изучения впервые введено новый предмет: теологию канонического права. Канонистыка профилированная через соборную экклезиологию отзывается часто в этой теме к высказыванию папы Павла VI и Благословенного Яна Павла II. Делом того же папы являются два кодекса: для Латинской Церкви и для Церкви Восточных Церквей. Оба эти кодекса папа признает как окончательные документы. Ватиканского Собора II. В заключении необходимо подчеркнуть, что несмотря на мобилирующий климат в канонической рефлексии простирающейся до наиболее глубокомысленных смыслов существования и роли права в Церкви, мы находимся непрерывно во время поиска удовлетворяющего ответа. Стоит помнить, что право оторванное от понимания Тайны Церкви утрачивает смысл существования, из второй стороны слишком далеко идущая теологизация церковного права ставит под угрозу его юридическое тождество, ведет к отчуждению из мира юридической мысли. Стоит однако продолжать принятые усилия, каноническое право

так как каждый другой феномен человеческой жизни требует понимания, объяснения и одобрения. Только в то время также на грунте церковной веры и веры в Церковь, право становится ценностью, которая формирует поведение ожидаемые правом.

Ключевые слова: теология канонического права, онтологический вопрос канонического права, экклезиологическое значение канонического права, итальянская школа, центр в Мюнхене, центр в Памплоне, современное развитие канонического права, современная канонистика, онтологическое значение Ватиканского Собора II, характер Церкви, современное развитие канонистики, обучение Павла VI и Яна Павла II, методологический статус канонического права, значение вопроса